

Предраг Ђукић
Библиотека града Београда
predragd@bgb.rs

УДК 027.52(450 Милано)

Градска библиотека Милано

Сажетак

У раду ће бити приказане Градска библиотека Милана и зграда централне библиотеке са колекцијама. Одређена пажња ће бити посвећена организацији јавних библиотека у Милану, као и дигиталној библиотеци.

Кључне речи:

Градска библиотека Милано, јавне библиотеке, мрежа јавних библиотека, библиобус, дигитална библиотека

Увод

У својој педесетој години, у ноћи 12. августа 1943. године, Градска библиотека у Милану је током савезничког бомбардовања града доживела потпуно уништење. Збирка од око 300.000 јединица налазила се у замку Сфорцеско који је у великој мери тада уништен, као уосталом и већи део града. Срећом, колекција серијских публикација је остала нетакнута јер се налазила на другој локацији. Након рата, захваљујући донацијама грађана, Библиотека је поново отворена за јавност, привремено у истом замку. Било је потребно тринаест година да се у граду пронађе одговарајућа зграда и преуреди за потребе Библиотеке. Тако је 10. марта 1956. године свечано отворена нова зграда централне библиотеке у палати Сормани, збирка је поново бројала 300.000 јединица. Данас је назив Сормани често у употреби када се прича о Централној библиотеци града Милана. Нешто више од педесет година након усељења, библиотека поред књига и серијских публикација поседује аудио и видео колекцију, као и дигиталну збирку и тачке приступа Web-у. Библиотека Сормани је Централна библиотека града Милана и задужена је за управљање и координацију система општинских јавних библиотека на територији града.

Како је библиотека расла и колекције се увећавале, тако је и простор за смештај фондова бивао све мањи. Средином осамдесетих година двадесетог века изграђен је додатни магацински простор за смештај грађе.

У 2009. години централна библиотека располаже са преко:

- 650.000 књига,
- 20.000 наслова часописа у 500.000 свезака,
- 50.000 јединица аудио-визуелне грађе (укључујући и 15.000 грамофонских плоча),

- 16.000 музикалија,
- 2.000 јединица колекције из области уметности са оригиналним гравурама,
- колекцијом старих књига за децу,
- 18.000 старих и ретких књига (издатих пре 1831. године),
- 50.000 других јединица из 19. века,
- 2.500 књига из 16. века и
- 9 инкунабула.

Познате миланске породице неретко су своје богате приватне збирке поклањале градској библиотеци. Између осталих, вредно је поменути следеће колекције које се данас чувају у Библиотеци:

- Франческа Кацамини Мусија (Francesco Cazzamini Mussi) – 25.000 јединица,
- Алесандра Казатија (Alessandro Casati) – 35.000 јединица,

Зграда централне библиотеке у палати Сормани

- Арналда Лураскија (Arnaldo Luraschi) – 3.000 јединица из области нутриционизма и производње хлеба, а данас се чува у посебној згради под називом Кућа хлеба (Casa del pane),
- Еугенија Монталеа (Eugenio Montale), добитника Нобелове награде за књижевност,
- Породица Фумагали и Видусо (Fumagalli e Vidusso) – на хиљаде грамофонских плоча и музикалија.

У Библиотеци се налази и Центар *Стенгал* (*Stendhaliano*) у којем се чува збирка Стендалове приватне библиотеке: књиге, документи, писма, преписка, рукописи и други материјал. На овај начин, библиотека чува успомену на великог писца који је, по сопственим речима, био заљубљен у Милано и у њему провео знатни део живота. Препознајући важност ове колекције и у интернационалним оквирима, Библиотека је направила дигиталну колекцију ове збирке и она је доступна и преко Интернета на адреси: <http://www.digitami.it/stendhal>.

Захваљујући партнерству са електронским гигантом Philips, средином осамдесетих година прошлог века, Библиотека је отворила специјализовану читаоницу/лабораторију за коришћење аудио и видео материјала. Са двадесетак читалачких места, посебно опремљених аудио/видео опремом, могуће је прегледати садржаје који се налазе у фондовима библиотеке. Првенствено је потребно да корисник кроз каталоге одабере грађу коју би желео да користи, а затим да се обрати библиотекару који руководи опремом и самим материјалом. Библиотекар преко посебне опреме рукује грађом, а корисник на свом месту може да пусти, застави, успори или премота аудио/видео материјал.

Каталози

Имајући у виду да Библиотека никада није имала фонд у слободном приступу, од 1944. године за књиге се израђивао велики речнички алфаветски лисни каталог. Од 1964. године он је конвертован и тада наста-

Унутрашње двориште палате Сормани

ју ауторски и предметни лисни каталози. У почетку је формирано и неколико посебних тематских каталога (нпр. Библиографије, Милано и Ломбардија, Дијалекти и традиција, Нутриционизам...) у којима су заједно биле заступљене монографске и серијске публикације. Неки од њих су и данас доступни, иако се од 1990. године прешло на аутоматизовану каталогизацију укључењем у online систем SBN (Servizio Bibliotekario Nazionale). Овај систем одржава Централни институт за заједничку каталогизацију и библиографске информације (ICCU¹) а чини га преко 15.000.000 записа у више од 4.000 библиотеке учесница.

Око 65% укупног фонда Централне библиотеке налази се у узајамном каталогу SBN (остатак је у поступку ретроспективног уноса). Фондови општинских библиотека су скоро у потпуности заступљени у SBN-у, осим дела мултимедијалне грађе (поступак ретроспективног уноса је у току). Електронски каталог се може претраживати на више нивоа, од којих корисник може да бира Централну библиотеку, мрежу општинских библиотека, или регионалну мрежу Ломбардије. Наравно, могуће је претраживање фондова сваке појединачне библиотеке. Додатно, Централна библиотека формира специјализоване електронске каталоге као што су: каталог аудиовизуелне грађе, каталог ру-

Специјализована читаоница за коришћење аудио и видео материјала

¹ "Istituto Centrale per il Catalogo Unico delle biblioteche italiane e per le informazioni bibliografiche".

кописа, каталог фонда Стендалиано-Бући, MetaOPAC и други. Доступни су и посебни лисни каталози књига (ауторски, затворен 2003), периодике (насловни, затворен 2007), аудиовизуелне грађе, музикалија, грађе из области позоришне уметности и филма (оба затворена 1964).

DigitaMi – Дигитална библиотека Милано²

У току је формирање дигиталне библиотеке коју чине дигитализовани документи који се већим делом налазе у Централној библиотеци, а затим и у другим институцијама културе Милана. Ово је збирка завичајног карактера и резултат је заједничких напора да се културно наслеђе града (и регије) заштити и представи широком аудитооријуму. Коришћење дигитализоване грађе

Омогућено је основно и напредно претраживање дигиталне библиотеке. Основна претрага обухвата следећа поља: аутор, наслов, тема и сва три поља заједно. У односу на основно, напредно претраживање је проширено следећим пољима: година и место издавања, издавач, језик и тип публикације.

Мрежа градских библиотека Милана

Систем јавних библиотека чине Централна библиотека Сормани, двадесет и три општинске библиотеке и један библиобус. Град је подељен у девет зона и свака је покривена са две или три општинске библиотеке. Све библиотеке су потпуно отворене за јавност и могу да их користе сви без ограничења, али да би корисник могао да позајми јединицу и изнесе је ван библиотеке,

у некомерцијалне сврхе је потпуно слободно, док је за друге намене неопходно тражити дозволу од носиоца ауторских права – Библиотеке Сормани.

Дигитална библиотека користи софтвер MataMag развијен у ICCU, за опис су коришћени дескриптори према схеми MAG, док се једино за опис картографске грађе користи схема Dublin Core. За приказ дигитализованих објеката одабран је формат DejaVu, за чије коришћење је неопходно претходно инсталирати одређени додатак (plug in) претраживачу (Internet browser).

мора бити члан. Чланство је омогућено само грађанима настањеним у региону Ломбардије. Радно време је у суштини прилагођено потребама сваке локалне заједнице, библиотеке су отворене од понедељка до суботе, од ујутру до касно поподне, а у неким објектима читаонице раде до 22 часа.

Фондови општинских библиотека смештени су у слободном приступу и обухватају: књиге, новине, часописе, DVD, аудио CD, CD-ROM и курсеви страних језика на разним медијима. У читаоницама се налазе референтне збирке, одакле се јединице не издају на коришћење ван библиотеке. У сваком објекту постоји електронска

опрема за увеличавање текста намењена корисницима са оштећеним видом. Коришћење Интернета је обезбеђено у свим објектима на укупно сто читалачких места за децу и одрасле, а у два објекта постоји и бежична веза (WiFi HotSpot). Међубиблиотечка позајмица је једна од редовних услуга и функционише на нивоу целог града.

Све библиотеке имају посебан део намењен најмлађим корисницима. Организација културно-образовних програма је саставни део сталних активности свих библиотека у мрежи.

Библиобус обилази пет локација у три различите градске зоне, од понедељка до четвртка. Доступан је фонд од 1.500 јединица који чине књиге (белетристика, књижевност за децу, као и најатрактивнија издања из других области), у времену од 9 до 12.30 или од 13 до 16 часова. Коришћење фонда библиобуса је потпуно бесплатно, једини услов за упис је пребивалиште на територији Милана.

Закључак

Мрежа јавних библиотека Милана представља један добро устројен библиотечки систем. Централна библиотека је лидер међу јавним библиотекама Италије. Њени богати фондови чувају изузетно важну грађу ко-

ја је значајни чинилац културног наслеђа Ломбардије и Италије. Општинске јавне библиотеке су добро распо-
ређене у свим деловима града. Неколико нових објекта је изграђено током последњих десет година, а остали се редовно одржавају и осавремењавају како би у њима могле да се пруже квалитетне библиотечке услуге. Посвећеност библиотечког кадра и начин организације могао је да се види и током одржавања 75. Конгреса IFLA-е августа 2009. године у Милану, када је Библиотека била важан ослонац Организационог комитета. Посебно је вредно истаћи срдчан однос према колегама и изузетну гостољубивост.

Библиотека Chiesa Rossa, део система јавних библиотека Милана, смештена је у згради која је раније служила као коњушница

City Library Milan

Abstract

The work will show Milan City Library and Central Building with the collections. Specific attention will be devoted to the organization of public libraries in Milan, as well as to a digital library.

Key words:

City Library Milan, public libraries, a network of public libraries, mobile library, digital library

1. "Biblioteca Comune di Milano". http://www.comune.milano.it/portale/wps/portal/CDM?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/wps/wcm/connect/contentlibrary/Milano/Milano/Cultura+ed+Eventi/Biblioteche/ (преузето 3. 3. 2010).
2. Buizza, Pino. "Cataloguing tools". *Quaderni di Libri e Riviste d'Italia* 62 (2009): 63-74.
3. Guerini, Mauro. "Libraries in Italy". *Quaderni di Libri e Riviste d'Italia* 62 (2009): 33-51.
4. "La Biblioteca Digitale di Milano". <http://www.digitami.it> (преузето 1. 3. 2010).
5. Milano, Comune di Milano, Cultura. *Biblioteca comunale centrale di Milano: Palazzo Sormani*. Milano: Settore Biblioteche, 2009.
6. Regione Lombardia. *Libraries and territory: the experience in Lombardy*. Editors Enrica Baccini, Casimiro Musu, Maria Laura Trapletti. Milano: Regione Lombardia, 2009.
7. Wikipedia. "Milano". <http://it.wikipedia.org/wiki/Milano> (преузето 24. 2. 2010).